

21. augustā mēs svinam brīvības un neatkarības svētkus mūsu Latvijā. Šajā dienā pirms 25 gadiem Latvijas Republikas Augstākā padome pieņēma konstitucionālo likumu "Par Latvijas Republikas valstisko statusu". Ar šo likumu mēs atjaunojam 1918. gada 18. novembrī proklamētās Latvijas valstisko neatkarību.

...”Mēs stāvam Latvijas simtgades priekšā. Tā ir iespēja pārdomāt, kādu Latviju mēs veidojam saviem bērniem un bērnu bērniem.

Katru dienu ar savām domām un darbiem esam ceļā uz savu ideālo Latviju. Svarīgi apzināties, ka viss ir mūsu pašu rokās. Mūsu Latvija ir tāda, kādu to veidojam. Nevienam citam nevaram vainot.

Mani ļoti uztrauc, ka nereti zaudējam ticību sev pašiem un Latvijai. Mūsdienā pasaulē mēs pārlietu bieži gribam noticēt ātriem un vienkāršiem risinājumiem. Ikdienas negatīvisms un pārspīlētā paškritika atņem mums spēku un vājina mūsu valsti. Tā mēs noliedzam sava darba augļus un nākotni.”...

Valsts prezidents Raimonds Vējonis

PBLA dalīborganizāciju paziņojums, pieminot Molotova-Ribentropa pakta parakstīšanas dienu

Šajā nedēļā, konkrēti - 23. augustā, pirms 77 gadiem divu lielvaru slepena vienošanās izšķīra Eiropas likteni un noveda pie Otrā pasaules kara, kas prasīja vairāk nekā 60 miljonu cilvēku dzīvību. 1939. gada 23. augustā tika parakstīts Molotova - Ribentropa pakts un tam pievienotie slepenie protokoli, tādējādi sadalot ietekmi Eiropā un nolemjot trīs 1918. gadā neatkarību ieguvušās Baltijas valstis okupācijai 50 gadu garumā.

Mēs - Pasaules Brīvo latviešu apvienība un tās dalīborganizācijas - lielā mērā esam liecība Latvijas okupācijas pretlikumībai. Mūsu priekšteči - šo organizāciju dibinātāji - bija tautieši, kuri, bēgot no padomju represijām, bija spiesti pamest savas mājas un dzimto zemi, bet, nezaudējot ticību, uzturēja neatkarīgās Latvijas ideju, nepieļaujot Latvijas okupācijas atzīšanu Rietumos. Sniedzot visa veida atbalstu Latvijas brīvības centieniem, mēs kopīgi ar

pārējo Latvijas tautu panācām, ka Latvija pirms 25 gadiem, 1991. gada 21. augustā, atguva savu neatkarību un atgriezās Eiropas demokrātisko valstu saimē. Ar to PBLA un tās dalīborganizāciju misija nebūt nav beigusies - mēs apliecinām savu gatavību arī turpmāk sniegt atbalstu Latvijas valdības un pilsoniskās sabiedrības centieniem stiprināt Latvijas valstiskumu un tiesiskumu un līdzdarboties Latvijas interešu starptautiskā aizstāvībā.

Šobrīd esam jaunu izaicinājumu priekšā. Pēdējos gados Krievija, raušoties uz Padomju Savienības krāsmatām, demonstrē arvien lielāku agresiju un grauj pēc Aukstā kara beigām iedibināto starptautiskās drošības kārtību, pārkāpjot citu valstu robežas un to suverēnās tiesības. Mēs kategoriski nosodām Krievijas militāru iejaukšanos Ukrainā un īstenoto Krimas aneksiju, un iestājamies pret tās atzīšanu starptautiskos forumos. Vienlaikus mēs aicinām tautiešus atgādināt par Padomju Krievijas noziegumiem pret Baltijas valstīm un brīdināt rietumvalstis par Krievijas centieniem pārrakstīt vēsturi un šķeltnieciskā un militārā veidā vairot savu ietekmi reģionā, ra-

dot tiešus draudus Eiropai un starptautiskajai drošībai.

Vērojot notikumu attīstību Eiropā un citviet pasaulē - pieaugošo populismu un autoritārisma tendencijas -, mēs stingri iestājamies par demokrātisku, tiesisku un uz starptautiskām normām balstītu kārtību. Mēs aicinām Latvijas valdību un citas Eiropas Savienības valstis uz izlēmīgu, vienotu un solidāru rīcību, kā atbildot Krievijas draudiem, tā risinot starptautisko migrācijas krīzi un terorisma uzliesmojumu dažādās Eiropas valstīs. Mēs stingri iestājamies par transatlantisko saišu saglabāšanu un nostiprināšanu.

PBLA, kas savulaik ieguldīusi lielas pūles un enerģiju, lai panāktu Latvijas uzņemšanu Ziemeļatlantijas līguma organizācijā, pauž bažas par izteikumiem, kas apšaubā šīs organizācijas nozīmīgo lomu un kolektīvās aizsardzības principus. Mēs atkārtoti vēršamies pie Latvijas valdības ar aicinājumu apliecināt savas rūpes par Latvijas drošību un izpildīt NATO saistības, nekavējoties atvēlot valsts aizsardzībai vismaz 2% no IKP. Vienlaikus mēs aicinām savu mītnes zemju valdības stingri iestāties par

Austrālijas ceļš uz 21. augustu

21. augusts - šogad atzīmējam Latvijas Republikas de facto atjaunošanas 25. gadadienu. Atšķirībā no gandrīz visiem šiem 25 gadiem, šogad tā tiks pienācīgi atzīmēta. Par to ir prieks. Pirmo reizi to Latvijā atzīmēja 2011. gadā, taču kopš tā laika, nozīmīgās dienas atzīmēšana palikusi novārtā. Par to esmu bieži jautājis, iebildusi, runājuši. Lielākoties atbilde skan, ka šī diena mums esot tikusi "uzdāvināta", ka tā esot bijusi diena, kad zvaigznes visas sastājušās mums labvēlīgā sakārtojumā, bet pašiem nebija teikšanas. 1990. gada 4. maijs ir diena, kad mūsu tā laika Augstākā padome uzdrošinājās izteikt vērmi par Latvijas neatkarību un tapusi Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas deklarācija. Tiesa, tā bija liela uzdrošināšanās un visa tauta gaidīja rezultātus ar aizrītu elpu. Taču bez 21. augusta mēs šodien nebūtu starptautiski atzīta valsts. Manuprāt 1990. gada 4. maijs un 1991. gada 21. augusts būtu skatāmi un atzīmējami kā kopums, nevis vienīgi izceļot vienu no dienām, kas bija ceļš uz Neatkarību.

Kad kādam, manuprāt, erudītam cilvēkam jautāju, kādēļ tas tā, ka šī diena gandrīz vai ignorēta, jo ar 21. augusta faktiskās atjaunošanas, viss notika - mēs atkal atgriezāmies starptautiskajā apritē un varējām sākt savu tālāko ceļu uz valsts patieso neatkarību un celšanu, man atbildēja, ka tas esot tieši kā es teicu - "viss notika", mums pašiem tur nepiedaloties, to neizcīnot. Tiesa, Igaunijas un Latvijas parlamenti izmantoja

chaosu saistībā ar Gorbačova aizrīdēšanu un izrietošo apvērsumu un pieņēma lēmumu par pilnīgu neatkarību (Lietuva to bija izdarījusi jau 1990. gada 11. martā). Latvija to izdarīja pēdējā - 1991. gada 21. augustā. Neaizmirsīsim, ka tajā pašā laikā Latvijā vēl atradās padomju kašpēks un bija izskanējis brīdinājums tautai pat nedomāt par izešanu barikādēs, jo citādi to sašķaidīšot. Lēmums nebūt nebija vienkāršs, jo neviens nezināja ar ko beigsies pučs Maskavā. Kā zināms, tas mums beidzās labvēlīgi un jau pāris dienu vēlāk Latvijas atjaunoto faktisko neatkarības statusu apstiprināja daudzas valstis. Pirmā bija Islande, bet Austrālija 27. augustā bija piektā valsts.

Ja runājam par to, kas "viss notika", tad ir lietderīgi mazliet ieskatīties vēsturē. Zinu, ka visas valstis, kur dzīvoja trimdas latvieši, t.s. lobēšana nebeidzās 1990. gada 4. maijā, jo apzinājāmies, ka pasaules acīs Latvija bija tikai spērusi soli uz neatkarību. Ieskatījos Austrālijas valdības pārskatā par atjaunotu neatkarību atzīšanu (tajā skaitā arī par Horvātiju, Slovēniju un Ukrainu). Te var skaidri redzēt, ka ārvalstīs Latvijas Republikas atjaunotās neatkarības atjaunošana nebija tik pašsaprotama. Atgādinu arī, ka 1974.-75. gada Austrālijas baltiešu aktivitāte nodrošināja, ka neviena Austrālijas valdība nekad vairs nemēģināja atvērt jautājumu par Baltijas valstu de jure statusu. Man šķiet, ka, ja Austrālijas baltieši toreiz nebūtu bijuši tik aktīvi, vēlākais

(Turpinājums 2. lpp.)

Viktors Pertons Melburnas latviešu namā, atzīmējot Baltijas valstu atzīšanu. Foto: V. Liepiņas personīgais arhīvs.